

GROEIENDE VRAAG NAAR BIOLOGISCH GESCHOOLDE
MENSEN STIMULANS VOOR ONDERWIJS

MEER AANDACHT VOOR BIO IN GROENONDERWIJS

Biologisch is 'booming'. Steeds meer consumenten kiezen voor biologische producten. Het aandeel biologische boeren groeit echter minder snel.

Om geen tekort te krijgen aan biologische producten is de biologische sector op zoek naar nieuwe biologische boeren. Maar wie leidt ze op?

TEKST JANTINE BRANDEMANN TER BEEK

FOTO'S JAN PETER FIERING & VAN HALL LARENSTEIN

De landbouwsector vergrijsd, biologische landbouw is daarop geen uitzondering. Het is van groot belang jongeren te interesseren voor een loopbaan in de (biologische) landbouw, als bedrijfsopvolger, werknemer of in een functie binnen faciliterende bedrijven, zoals adviseurs en loonwerkers. Dat is een uitdaging voor het groen onderwijs en voor de aanbieders van cursussen en opleidingen voor werkenden. Bionext constateerde dat er in de groene opleidingen weinig tot geen aandacht was voor biologische landbouw. Daarom startte de brancheorganisatie ruim twee jaar geleden een missie: meer aandacht voor biologische landbouw in het onderwijs. Miriam

Wij gaan we verder met de witte vlekken: het vmbo en de mbo- en hbo-opleidingen in het zuiden van het land

van Bree, manager Kennis en Innovatie bij Bionext, licht toe: “We vinden het belangrijk dat iedereen die van een groene opleiding komt kennis heeft gemaakt met biologische landbouw en dat studenten die hierin geïnteresseerd zijn, zich verder in dit onderwerp kunnen verdiepen. Dit betekent dat zowel op het vmbo als bij het mbo, hbo en universiteit aanpassingen in het onderwijsaanbod nodig zijn.”

Het mbo-keuzevak ‘Biologische bedrijfsvoering’ is begin 2018 officieel vastgesteld. Dit betekent dat mbo’s deze specialisatie vanaf nu mogen inplannen in het onderwijsprogramma. Tot nu toe konden leerlingen van het groen mbo zich alleen in biologische landbouw specialiseren via stages. Met dit keuzevak wordt het makkelijker om kennis te maken met de groeiende biologische sector.

De eerste agrarische opleidingscentra die het keuzevak aanbieden aan tweedejaars studenten zijn Terra (Noord-Nederland), Nordwin (Leeuwarden) en het Clusius college (Noord-Holland). Zij kiezen voor een innovatieve en praktische opzet van het vak ‘biologische bedrijfsvoering’. Studenten zullen het keuzevak gezamenlijk doen. De lessen zijn grotendeels op locatie bij een biologisch bedrijf. In en de praktijk dus. Voor de theorielessen ontwikkelen de scholen een online cursus, die door een docent op afstand wordt begeleid. Daardoor kan het keuzevak heel makkelijk

▲ **Studente met kalfje**

► Meindert Jan Oostland, directeur bij AOC Terra, en IJsbrand Snoeij, voorzitter van Biohuis, openen het boek Biologische bedrijfsvoering. Hiermee benadrukken zij dat zowel de onderwijsinstellingen als de biologische sector verantwoordelijk zijn voor het keuzevak en het opleiden van nieuwe biologische boeren.

ook door andere mbo-scholen worden ingepland in het onderwijsprogramma.

Op Warmonderhof wordt vanaf dag één les gegeven over de biodynamische landbouw. Studenten kunnen kiezen voor een voltijd- of deeltijdopleiding. Bij de voltijdopleiding zitten de studenten ‘s ochtends in de schoolbanken en wordt de theorie behandeld. ‘s Middags brengen de studenten het geleerde direct in praktijk door mee te werken op de bedrijven die aangesloten zijn bij de Warmonderhof. De deeltijdopleiding is opgebouwd uit theoriedagen in Amsterdam (voor de studierichting stadslandbouw) of Dronten en praktijkervaring op een biologische boerderij.

Ook het hbo ontwikkelt steeds meer mogelijkheden voor een opleiding richting biologische landbouw. Het is inmiddels binnen meerdere agrarische opleidingen mogelijk een specialisatie op het vlak van biologische landbouw te volgen. Zo heeft hogeschool

OPROEP

Voor een goede beroepsopleiding is het naast kennis natuurlijk belangrijk om praktijkervaring op te doen. Wilt u studenten een kans bieden om deze praktijkervaring op uw bedrijf op te doen? Word dan stageboer of -adviseur voor het mbo. Aanmelden kan via de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB): www.s-bb.nl/bedrijven/erkenning. Als erkend leerbedrijf kunt u studenten begeleiden en hen laten kennis maken met de biologische beroepspraktijk. Hiermee helpt u de hele sector verder.

Voor de theorielessen ontwikkelen de scholen een online cursus, die door een docent op afstand wordt begeleid

Van Hall Larenstein in Leeuwarden een 2-jarige Associate degree ontwikkeld waarbij studenten kunnen kiezen tussen gangbare melkveehouderij en biologische melkveehouderij. De opleiding is in september 2017 van start gegaan. Goaitske Iepema, docent melkveehouderij en onderzoek bodem, legt uit waarom deze opleiding is opgezet. “Wij zien vanuit het werkveld een toenemende vraag naar jonge mensen die specifieke kennis hebben van de biologische sector. Daarnaast bieden wij aan bedrijfsopvolgers, die in deze sector verder willen, een praktijk gerichte opleiding. We leiden niet alleen toekomstige boeren op, maar ook toekomstige erfbetreders zoals voerleveranciers, adviseurs en bankmedewerkers.”

De studenten, die voor deze specialisatie kiezen, volgen hun eigen studieprogramma, met aandacht voor onder andere het bodem-plant-dier-systeem het benutten van mest, de (biologische) markt, inclusief marketing en verwerking van eigen producten en afzet en de omschakeling van gangbaar naar biologisch. Oud-student Jaap Noordmans: “Een biologische boer en een boer op een gangbaar melkveebedrijf zijn beide gedreven ondernemers. Bij de biologische boer worden de natuurlijke processen optimaal benut. Een gezonde veestapel en onkruidbeheersing zijn hierbij van groot belang.” Aan het eind van het eerste jaar gaan de studenten voor stage naar het buitenland. “In het buitenland wordt geboerd onder andere omstandigheden, waardoor boeren andere keuzes maken. We merken dat de studenten deze ervaring meenemen in hun keuzes voor de toekomst.” In het tweede jaar volgt een verdieping op ondernemerschap, omschakeling en

biologische bedrijfsvoering. Deze vakken kunnen ook door studenten van andere opleidingen gevolgd worden als keuzevak.

Aeres Hogeschool Dronten heeft binnen haar huidige leerplan diverse vakken op het gebied van biologische landbouw en vult dit aan met de minor (keuzevak) ‘Biologische landbouw’. Deze minor biedt vierdejaars hbo-studenten de mogelijkheid zich te verdiepen in de biologische landbouw en gaat in op alle onderdelen van het agrarisch bedrijf. De student doet een minor-opdracht op een bedrijf en doet zo ervaring op met onderzoek, analyse, advies, planning en communicatie binnen de biologische sector. Het resultaat kan bijvoorbeeld een omschakelingsplan zijn. Deze minor is vooral bedoeld voor studenten die van een biologisch bedrijf komen, overwegen hun bedrijf om te schakelen naar biologisch of geïnteresseerd zijn in een start in die sector. Aeres Hogeschool Dronten biedt de minor vanaf februari 2019 aan.

Bionext is blij met deze ontwikkelingen en verwacht nog meer initiatieven op dit terrein. Projectmedewerker onderwijs Udo Teunis legt uit: “De komende tijd zullen we bij andere groene mbo’s de belangstelling peilen om ook deel te nemen aan het keuzevak. We werken samen met de scholen aan goed lesmateriaal voor het keuzedeel.” Miriam van Bree: “Het mbo en hbo in het noorden van het land zijn nu hard aan de slag met biologisch. Wij gaan we verder met de witte vlekken: het vmbo en de mbo- en hbo-opleidingen in het zuiden van het land. Ook daar zien we graag dat elke student die van school komt, kennis heeft gemaakt met biologisch.” ■